

Morgen moet ik voorkomen

De witte kamer. Zo heet de nieuwe roman van Jan Schurgers uit Valkenburg. Je zou het een thriller kunnen noemen.

DOOR PETER JANSSEN

INTERVIEW
LITERATUUR

Jan Schurgers: „Ik laat conclusies aan de lezer over”. FOTO JOHANNES TIMMERMANS

VALKENBURG

Nee, autobiografisch is het niet, lacht Jan Schurgers. „Maar er komen in een boek altijd wel dingen die je zelf hebt meegemaakt. Dat gaat heel onbewust. Maar de hoofdpersoon is een fictief personage. Hij heeft erge dingen meegemaakt. Door allerlei omstandigheden gaat het helemaal niet goed met hem.”

En of het aan het eind van het boek goed met hem gaat, moeten we maar raden. De laatste zin luidt: ‘Morgen moet ik voorkomen’. Ben je daar als lezer eenmaal aanbeland, heb je in velerlei flashbacks meegekregen wat de hoofdpersoon aan levenservaringen heeft. Lieve hemel! Geen wonder dat hij aan de drank is geraakt.

Gaandeweg licht Schurgers tipjes van de sluier op. „Alles wat hij meemaakt, heeft invloed op zijn karakter. Bijna alles verklaart waarom hij is wat hij is.” Vooral het dodelijk ongeluk van zijn zus-

je is van invloed. Schurgers: „Hij worstelt ermee. Ben ik dat schuld? En dat is precies wat zijn moeder hem verwijt. Moet je nagaan. Hij is een jongetje van een jaar of vijf, zes als zijn zusje onder de trein komt. Waar het mij om gaat: wat vind je van gebeurtenissen uit iemands jeugd terug in zijn karakter of zijn gedrag? Ben je altijd verantwoordelijk voor wat je doet? Het is voer voor psychologen. Ik beschrijf alleen de verschijnselen. Ik laat conclusies aan de lezer over.”

Dieren

Dieren spelen een belangrijke rol in het boek. De hoofdpersoon, zoon van een slager, werkt zelf in een slachterij. Schurgers: „Ik wilde een verhaal schrijven over iemand die in een slachterij werkt. Ik kom zelf uit een bakkersfamilie. Dieren doodmaken gaat vaak op een wrede manier. Wat zijn dat voor mensen die dat doen, vraag ik me af in het boek. Terwijl de hoofdpersoon het niet eens klaar krijgt een kever te vertrappen.”

Ik hoef mijn voet maar enkele centime-

Omslag van het boek.

ters te verplaatsen om hem te verpletteren, maar ik kan het niet. Het beestje heeft recht op leven, op een voortbestaan in de vrije natuur. Zijn bestaan mag niet afhankelijk zijn van een toevallige ontmoeting met mij. In dat geval zou zijn leven hier eindigen, nu op dit moment, na een simpele voetbeweging. Het lijfje zou ingedrukt worden, even kraken en geplet worden tot de dikte van een munt. Er zou enige tijd

een vlekje op de stoep zijn en over een week is alles van de aardbodem verdwenen. Alsof die kever nooit bestaan heeft. Zal het mij ooit ook zo vergaan?

De passages over het slachten zijn heel beeldend geschreven. „Om de lezer te laten voelen hoe het is. Lezers die dagelijks vlees op hun bord hebben, zonder aan dieren te denken”, zegt Schurgers.

Sprookje

Het boek bevat een sprookje dat de moeder van de hoofdpersoon vertelt. Het gaat over een vrouw met twee prachtige kinderen. Ze laat die even alleen en dan komen verschillende dieren langs die hen bewonderen. Maar de olifant slokt ze op. Ze worden door hun dappere moeder gered. „Dat is een moeder die door het vuur gaat voor haar kinderen”, zegt Schurgers. „In tegenstelling tot de moeder van de hoofdpersoon.”

Zo zijn er meer fragmenten die laten zien dat de man, die aan het begin in een witte kamer uit een delirium ontwaakt - *Het pilletje van de dokter doet me goed. Ik voel niets, zie niets*

denk niets en wil geen drank - gemankeerd is door gebeurtenissen van vroeger. Net als zijn Duitse moeder trouwens. Ze heeft drie broers verloren, gesneuveld in de oorlog.

De hoofdpersoon kan heel goed opschieten met zijn opa. Schurgers: „Dat zijn dan weer fijne dingen om te schrijven. Ik heb zelf een kleinkind, een meisje van zes. Maar de hoofdpersoon krijgt een speelgoedtrein van opa. Een beetje een ongelukkig cadeau, omdat zijn zusje onder een trein is gekomen. Daar windt moeder zich over op, ze gooit het cadeau in de prullenbak. Zelf legt de hoofdpersoon die link niet.” Het boek heeft elementen van een thriller. Wat heeft die man gedaan? Heeft hij schuld aan het lot van zijn ouders?

Morgen moet hij voorkomen.

Jan Schurgers - De witte kamer, Uitgeverij Leon van Dorp, 184 blz. ISBN 9789079226344. Prijs 17,50 euro.

Reageren?
peter.janssen@delimburger.nl